

ske faa Aar siden, og det synes mig at bevise, at det er en meget vanskelig og udsat Post at være Leder af Statsbanerne, men det er jo for Resten noget, som ikke alene gælder herhjemme, men ogsaa i Udlandet, det viser sig næsten alle Vegne, at det er en meget udsat Post at administrere Statsbaner.

Saa er der et andet Forhold, jeg i denne Forbindelse gerne vil berøre, det er det, at man klager over, at Driften af Statsbanerne ikke er forretningsmæssig, det er sikkert nok, deri har man Ret, det er den ikke. Men hvis man vil være Sandheden tro, maa man ogsaa erkende, at den kan ikke være det. Sagen er nemlig den, at med de liberale Hensyn til Befolkningens og Funktionærernes Ønsker og Krav, som til Lykke i de seneste Aar have været gældende paa Rigsdagen, i den danske Lovgivning og Administrationen, tør jeg sige, er det ikke muligt, at alene forretningsmæssige Hensyn kunne gøre sig gældende. Det viser sig nemlig Gang efter Gang, naar man gennemgaar Statsbanernes Indstillinger til Ministeriet i Anledning af de Krav, der have været fremme og ere blevne imødekomne af Rigsdagen, at Statsbanerne have gjort opmærksom paa, at hvis dette Billetsalgssted blev udvidet til Holdeplads, eller hvis hin Holdeplads blev udvidet til Station, vilde det medføre ret betydelige Bekostninger, medens vi ikke, i alt Fald ikke lige straks, kunne forvente en Øres Merindtægt. Det har Statsbanerne gjort opmærksom paa Gang efter Gang, men overfor de stadig gentagne Krav har Rigsdagen alligevel imødekommet Befolkningens Ønsker og gennemført disse Udvidelser mod Statsbanernes Villie. Se, det er et Forhold, som man ikke kan se bort fra, naar man taler om Statsbanernes forretningsmæssige Ledelse. Der er andre Forhold, der gøre sig gældende, naar Talen er om Statsdrift paa et saa stort Forretningsomraade som dette, end netop de forretningsmæssige, og det maa man holde Statsbaneadministrationen til gode. Naar nu Renten af Kapitalen i Statsbaneanlægene, som vi hidtil have kunnet glæde os over har været oppe mellem 2 og 3 pCt., pludselig er gaaet ned til 1,23 pCt., og i Virkeligheden meget mindre, hvis man vil regne det meget nøje, saa er det ligeledes uden nogen Skyld fra Statsbanernes Side. Det, der har bevirket, at Renten pludselig er dalet saa stærkt, er, at man uden Kompensation har paalagt Driften en forøget Byrde til Lønninger paa henved 4 Mill. Kr., naar man

regner Ekstrahjælpen med. Deri kan man ikke sige, at Statsbanerne have Skyld, men det er i Virkeligheden det Forhold, der har medført den meget stærke Kritik mod Statsbanernes Ledelse, mod den urentable Drift. Dertil kommer ogsaa, hvad jeg var inde paa ved Sagens første Behandling, at Statsbanerne have i de sidste Aar staaet paa et Overgangstadium, have været nødte til at indlægge en Del nye Tog, som endnu ikke ere komne til at gøre fuld Nytte, og som derfor endnu ikke have bragt Indtægt i Forhold til den Udgift, de hidtil have medført; og for Godsets Vedkommende, at vi staa i en Nedgangsperiode, hvor Indtægten af Godstrafikken ogsaa har været i nogen Grad svigtende. Der er saaledes en Række Omstændigheder, der have ført til, at Driftudbyttet ikke har holdt Skridt med Udgifterne i samme Grad som tidligere, Omstændigheder, som man ikke saadan uden videre kan lægge Statsbanerne til Last.

Det er da min Opfattelse af den Kritik, der nu rettes mod Statsbanernes Administration, at den er i høj Grad overdriven og uretfærdig paa mange Punkter, og at den Tiltro, som mange nu nære til Resultatet af Nedsættelsen af en Kommission, at det skal blive meget stort og rigt og frugtbringende, let kan blive skuffet. Det er saaledes min Opfattelse, at det let kan bringe en Skuffelse, medmindre man vil bryde overtvært med mange af de liberale Hensyn, der hidtil have gjort sig gældende, som til Tider ere paatvungne Administrationen, og som ofte ere stik imod de virkelig forretningsmæssige Principper. Dertil kommer ogsaa, at hvis vi, som jeg haaber, faa gennemført Jernbanelaksterne, og der er gaaet et Par Aar, saaledes at vi atter komme op paa en nogenlunde rimelig Rente, vil maaske Kritikken i mangt og meget være forstummet, saa meget mere, som det jo da ogsaa er klart, at meget af den Kritik, som hersker for Tiden, er fremkommet for Tilfældet. Men, som sagt, dermed skal ikke være sagt, at jeg ikke kan tiltræde Tanken om en Kommission eller mener, at den vil være ganske unyttig. Det er ingenlunde min Mening. Kan der paavises overflødige Togstammer, overflødig Personal, at der kunde vindes Besparelser her eller der, vil det selvfølgelig være en Vinding. Og kan der gennem Kommissionen blive foretaget en virkelig Undersøgelse, der kan virke beroligende paa Befolkningen, vil der allerede derigennem være meget vundet, thi et saadant Tryk af Kritik som det, Statsbanernes Administration maa